

פיטום עגלי חלב

יוסי מלול

פיטום עגלים הוא ענף חקלאי ותיק שנמצא במאות משקים משפחתיים ושיתופיים פיטום עגלים על חלב בלבד, קיים אך במשקים ספורים. משק דה לוי במושב מחולה בכניסה לכביש הבקעה הינו אכסניה נאה מאוד ומטופחת למאות עגלי חלב. נפגשנו עם נתן דה לוי ובניו וניסינו ללמוד על הגידול, השיווק והרווחיות

בניית הסככות אל מול הרי הגלעד

יוקרתיים ומסעדות ברמה גבוהה. השוק העיקרי נמצא בירושלים ובתל אביב. הדרישה היא לכשרות גבוהה. כמובן שהבשר יקר יותר כי הוצאות הייצור גבוהות יותר והוא מיועד לאוכלוסיות שיכולות לשלם.

מהו עגל חלב?

זהו עגל שגדל על חלב בלבד, לא תערובת (לא מדויק - קצת תערובת) ולא חציר. גיל שיווק העגלים נע בין 4 ל-7 חודשים ולא מאוחר יותר, כיוון שהעגל ימות מאנמיה, בהעדר ברזל. העגל נשאר יונק ולא מפתח כרס, יש לו רק צינור - זהו התנאי של עגל חלב. כל הכלובים עשויים מנירוסטה, הם מכילים קבוצה של שישה עגלים בממוצע ומזינים אותם באבקת חלב פעמיים ביום. העגלים נקראים גם עגלים לבנים בגלל הצבע הלבן - תוצאה של מחסור בהמוגלובין.

מי קונה עגלי חלב?

הבשר של עגל חלב יותר עדין בטעם, צריך לדעת להכין אותו וההתמחות היא של שפים מיוחדים בבתי מלון

הגמעת העגלים פעמיים ביום

ובישראל החוק נמצא בדרך. ההשקעות שלנו מיועדות לעמוד בתנאי החוק שמובל על ידי הארגונים הירוקים לרווחת בעלי החיים.

איך מגדלים בחו"ל?

הגידול הוא בכלובים של מספר עגלים, יש באירופה חוק מפורט והעגלים חייבים לקבל גם מזון גס ונותנים כופתיות קש או תירס, כדי שעגלים לא יהיו אנמיים. בישראל אין חוק ויש לנו בעיה עם מחירי בשר סטטיים ומחירי חומרי גלם יקרים והפתרון הוא בטבחות יותר גדולות כ-260 ק"ג וזה ניתן ברמת המוגלובין יותר גדולה, תוך שמירה על איכות הבשר וצבעו. תקופה ארוכה הוקדשה ללימוד ההזנה גם בתערובת כיוון שהחקיקה בעתיד תחייב תוספת של מתן אוכל מוצק למנוע צער בעלי חיים.

האם אפשר להרוויח בענף המיוחד הזה?

סוד ההצלחה שלנו הוא בשליטה המלאה בכל ההוצאות: אנחנו קונים את העגלים הקטנים בשני משקים שיתופיים ומשלימים בייבוא שוטף של עגלי הולשטיין מהונגריה; אנחנו מייצרים לבד את אבקת החלב מחומרי הגלם

איך שרדת בענף הזה?

לענף נכנסתי לבקשת אחי ובנו בכפר יהושע ואני מתמחה בגידול מזה כ-20 שנה. עברנו הרבה שלבים עד שהחלטנו להשקיע בממשק איכותי כדי לקיים את העגלים ולענות על דרישות הירוקים. נסענו לאירופה וראינו את ממשק גידול העגלים, בעיקר את נושא הגידול בקבוצות והבאנו את השיטה לארץ. הגידול מאוד אינטנסיבי, בתנאים טובים - למרות החום. בנינו שתי סככות סגורות עם אוורור וניקיון מרבי. השקענו גם בסככה פתוחה אליה מעבירים את העגלים שלא מסתגלים לחלב. באירופה יש חוק מיוחד לגידול עגלי חלב

מי מגדל עגלי חלב בארץ?

אני שותף גם עם בני משפחתי בכפר יהושע ויש יצרן נוסף במושב בצרה שאנחנו משווקים אותו - זה הכל. רבים ניסו לגדל ופרשו כי יש מורכבות רבה בגידול ובעיקר בשיווק. השוק קשה ותלוי בהרבה גורמים שאין שליטה עליהם. קיים יבוא של בשר עגלי חלב קפוא מצרפת ומהולנד והוא מגיע באיכות טובה ויותר זול - הלקוחות הטובים מעדיפים בשר טרי. אנחנו לא מוכרים בשר חי אלא לוקחים אחריות על כל התהליך כולל ליווי השחיטה, הפירוק, האריזה והמשלוח.

מערכות גיבוי לקיטור ומי שתייה

שקונים בארץ ובחו"ל; את השיווק עושים לבד ומלווים את כל התהליך עד לצרכן הסופי - אין מתווכים בדרך וכך ניתן גם להרוויח. בשלוחות העגלים מתפרנסות כ-15 משפחות בכל התחומים.

מה מצב השוק כיום?

המצב הביטחוני משפיע מאוד על השוק הזה, לפני האינתיפאדה שחטנו כ-120 עגלים לשבוע, בהמשך ירדנו לארבעים עגלים ובימים אלה אנחנו עולים ל-60 עגלים. לא עובדים בתפוקה מלאה ומחפשים דרכים להגדיל את השוק בכל הארץ. הפיטום של עגלים רגילים אינו מחזיר את ההשקעה בסככה, אך הוא הכרחי כדי לשמור על שוק עגלי החלב. ■

תן דה לוי נולד בהולנד ובגיל 5 עלה לארץ עם משפחתו ב-1951 היישר לקיבוץ שלוחות. עוד בהולנד עסקה המשפחה בחקלאות ובגידול בקר ולאחר השירות הצבאי עבד ברפת וריכז את גידולי השדה. בשנת 1977 עזב עם אשתו ושני ילדיו למושב מחולה שנמצא בכניסה הצפונית לכביש הבקעה. אחיו שהקים משפחה בכפר יהושע ועסק בייצור חלב ובגידול בקר, הזמין אותו לעבוד עם עגלי חלב בשותפות וכך שתי המשפחות עובדות יחדיו בתחומים שונים ומשלימות זו את זו: בגידול, בשיווק, בפיתוח ובקשרי החוץ של הענף הכמעט בלעדי. בתוך המושב ממלא נתן תפקידים ציבוריים רבים, בצד עיסוקיו בגידול כ-800 עגלי חלב ועוד 200 עגלים רגילים.

בני הוא הבן הבכור ומגיל 11 עובד בגידול עגלי חלב. 3 שנים עסק בכך אצל הדודים בכפר יהושע ולאחר מכן חזר למחולה, התחתן והצטרף לעבודה עם אבא. בגידול העגלים הם מתחלקים בהגמעות ונתן משמש כאיש האחזקה והפיתוח של האתר. (לנתן יש "בעיה נפשית" להיפרד ולהעלות את העגלים על המשאית ובני לוקח עליו את המשימה)

בני עדיין לא מוגדר כבן ממשיך, נתן אומר שאך טבעי שהוא ימשיך בעסק. יש בן נוסף העוסק בשיווק וגם לומד. כל ההשקעה הגדולה נעשתה כדי שימשיכו את מה שהורים התחילו. נתן ונתן להם "חבל ארוך" ומגבה אותם בקבלת ההחלטות כדי שיהיה להם עניין בעבודה ויצברו ניסיון.